

IN MEMORIAM

ТЕТЯНА ГРИГОРІВНА ШУП'ЯНА

(21 січня 1941 – 7 квітня 2017)

*Умирають майстри, залишаючи спогад, як рану.
В барельєфах печалі уже їм спинилася мить...*

Ліна Костенко

У небесні засвіти відійшла професор кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА імені М. В. Лисенка, скрипалька, камералістка Тетяна Григорівна Шуп'яна. Складно у скупих словах некролога розкрити величну партитуру її життя, світлої пам'яті Людини, Жінки, Музиканта, Педагога, Колеги, Друга.

Тетяна Шуп'яна народилася 21 січня 1941 року у Харкові в сім'ї архітектора. Змалку захоплювалася музикою. Отримала прекрасну музичну освіту: навчалася у Львівській ССМШ імені Соломії Крушельницької (1948–1959) і у Львівській консерваторії імені М. В. Лисенка (1954–1964, клас скрипки професора Д. Лекгера). Ще в студентські роки (від 1963 р.) розпочала свою діяльність на кафедрі камерного ансамблю як концертмейстер. Впродовж десяти років працювала в симфонічному оркестрі Львівської філармонії (1961–1971). Від 1973 р. – викладач кафедри камерного ансамблю, далі – доцент кафедри (1990), професор кафедри (2004). Вчене звання «доцента» отримала в 1994 році.

Її любили студенти, шанували колеги, вважали серйозним, вдумливим музикантом, добросовісним і відповідальним. Відгуки про неї знаходимо на шпальтах газет, журналів, статей та наукових досліджень Я. Якуб'яка, Л. Кияновської, Н. Швець-Савицької, О. Деркач, В. Заранського, Л. Мазепи, Т. Мазепи, А. Микитки, В. Козлова, Н. Дикої, О. Снегір'ова, Л. Повзун, К. Цірікус, І. Чернової-Строй, О. Щербакової.

Надзвичайною активністю, плідністю вирізнялася концертна діяльність Т. Шуп'яної. Скрипалька виступала на кращих концертних сценах України (Львів, Рівне, Київ, Дрогобич, Івано-Франківськ), а також Польщі. Музикувала в найрізноманітніших ансамблях з прекрасними музикантами, де з-поміж інших: О. Вайсфельд, Є. Шпіцер, К. Хучуа, О. Деркач, О. Криштальський, Ж. Пархомовська, Л. Крих, О. Стернюк, А. Станько, В. Півнов, С. Виноградова, В. Андрієвська, Б. Каськів, О. Когут, Л. Чайковська, О. Стадник, Н. Демик, Г. Алмаші, З. Дашак, Л. Оленич, Ю. Женчур, Х. Колесса, Т. Дем'янчик, Я. Мигаль, Ю. Ланюк, М. Байко, Н. Богданова,

Я. Столярчук, З. Залицяло, І. Григорович. Неодноразово до концертних програм долучалися знані музикознавці – Я. Якуб'як, С. Павлишин, Л. Яросевич, Л. Кияновська.

В концертному репертуарі Т. Г. Шуп'яної – цикли камерних концертів із творів Й. Брамса, Р. Шумана; тематичні концерти: скандинавської, австрійської, польської, англійської, болгарської музики; тематичні концерти з органістом В. Півновим: *«Музика Барокко»*, *«Скрипкові мініатюри у супроводі органу»*, *«Епоха Рококо в музиці французьких композиторів»* (1993–1995, органний зал м. Львова і м. Рівне); концертні вечори до 250-річчя М. Березовського з клавесиністкою А. Станько (1995); три концерти у складі струнного квартету: О. Когут, Т. Шуп'яна, Н. Демик, Т. Дем'янчик в Перемишлі (Польща, 1996), де в програмі: Й. Гайдн *«Сім слів Христа»* та *«Українська квартетна музика»*; *«Верджинальна музика Англії»* (1997, виконавці: Т. Шуп'яна (скрипка) – А. Станько (клавесин). *«Різдвяні колядки народів світу»* прозвучали у виконанні: Т. Шуп'яна (скрипка), Н. Богданова (флейта), Т. Дем'янчик (віолончель), А. Станько (клавесин) і *«Танець крізь віки»* (Т. Шуп'яна (скрипка) – А. Станько (клавесин) (обидва 1998). До 2003 року Т. Шуп'яна – солістка Львівського залу органної та камерної музики.

Особливої уваги заслуговує багатолітня виконавська діяльність Т. Шуп'яної у складі Львівського струнного квартету у складі: Б. Каськів (скрипка), Т. Шуп'яна (скрипка), З. Дашак (альт), Х. Колесса (віолончель), а на Львівському радіо і телебаченні зберігається близько 20 фондових записів за її участі з різноманітною програмою – від сучасної української музики до англійських барокових композиторів – та в ансамблі з різними талановитими музикантами, зокрема Г. Алмаші, Л. Оленичем, Б. Каськівим, З. Дашаком, Х. Колессою, Л. Чайковською, О. Когут, М. Байко, О. Криштальським, А. Станько, Ю. Ланюком та багатьма іншими.

Науково-методична робота Т. Г. Шуп'яної присвячена методичним аспектам викладання камерного ансамблю, проблемам інтерпретації творів українських композиторів. Професор виступала з доповідями у Львові, Києві, Москві. Її неодноразово запрошували членом журі конкурсів камерних ансамблів в Україні та Росії. Редагування малознаних творів у жанрі камерного ансамблю посіли чільне місце в її творчому доробку, зокрема У. Берда, Дж. Булла, Д. Фарнеті, У. Морлі (партії скрипки), Л. Годовського, І. Альберіса, Ф. Крейслера, Г. Венявського для інструментального квартету. Т. Г. Шуп'яною розроблена Програма *«Камерний ансамбль»* для середніх спеціальних музичних шкіл (1993), методичні рекомендації до вивчення фортепіанного тріо Й. Брамса ор. 114 в класі камерного ансамблю (1994). Незабутній спогад залишили виступи професора Т. Г. Шуп'яної на пленарних засіданнях Всеукраїнської науково-практичної конференції *«Камерно-інструментальний ансамбль: історія і сучасність»* з доповідями – *«Видатні музиканти Європи в концертному просторі Галичини (друга пол. XIX ст. – перша пол. XX ст.)»* (2009, Львів) і *«Традиції камерного музикування в Галичині як часовий міст єдності поколінь»* (2011, Львів).

Тетяна Григорівна володіла особливим талантом активізувати мистецьке середовище, гуртуючи навколо себе творчу молодь, щораз заохочуючи студентів класу до концертного життя. Щороку відбувалися відкриті концертні вечори

камерної музики, зокрема з циклів *«Музикуємо разом»* (1998), *«Камерно-інструментальна музика ХХ ст.»* (1998), *«Із скарбниці світової камерної музики»*; монографічні концерти, присвячені творчості С. Прокоф'єва (1992), Д. Шостаковича (2006), М. Равеля (2007); тематичні концертні вечори: *«Віолончельна камерна соната»* (2002), *«Камерна соната ХХ ст.»* (2003), *«У просторі Моцартіани»* (2006) та багато інших. Концертні програми студентів класу звучали у Львові, в музичних училищах Луцька, Дрогобича, Рівного, Івано-Франківська, у львівських музичних школах. З ініціативи Т. Г. Шуп'яної навчальний план оновився творами камерно-інструментального ансамблевого жанру – струнними квартетами Я. Сібеліуса, А. Шенберга, сонатами М. Равеля, А. Шнітке, П. Гіндеміта, Г. Гаврилець, Л. Сидоренко, В. Сидор, Тріо Н. Петренко, М. Чижинського; фортепіанним секстетом *«Тіні спогадів»* Г. Леонова, *«Музика тиші»* М. Шведа, *«Пастораль і алегро»* Ф. Ремаха. Подяки за участь у конференціях, за проведення майстер-класів з камерного ансамблю з учнями музичних училищ, за анотації до концертних програм, за участь в Урочистих Академіях – це вже як підсумок.

До глибини душі закохана у мистецтво камерного музикування, Тетяна Григорівна впродовж усього життя жертвовно служила йому. Нею виплекана когорта прекрасних музикантів, де з-поміж випускників – лауреати Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів камерних виконавців – Ж. Микитка і Т. Менцінський (1990), А. Війтович і Н. Герета (1993); Д. Гриньків, І. Скоропляс, О. Ніколаєнкова, А. Шагайло, О. Аливаєва, А. Крещенський, Л. Кобаль, І. Гусар, С. і М. Сторожинські; доктор мистецтвознавства Б. Сюта; кандидати мистецтвознавства – Л. Філоненко, А. Лерман, О. Кушнірук; заслужені артисти України: Н. Мандрика, Т. Кальмучин; провідні солісти оркестрів – І. Гавришкевич, Н. Мандрика, В. Сенюк, М. Курило-Семчишин (Україна), Л. Воробець, Н. Нікітіна (Польща), Л. Джигомон (Словаччина), Я. Шимонова (Угорщина), А. Війтович (Англія).

Виконавська і педагогічна діяльність Тетяни Григорівни Шуп'яної – це яскрава сторінка в історії українського камерного мистецтва. В пам'яті рідних, друзів, студентів, колег завжди резонуватиме мудрість її слова, її думки, плоди її педагогічної праці, її дорога в царині мистецтва камерної музики ...

Вічна їй пам'ять!

Ніна Дика

